

JOUTSAN KUNTA

KOTIHOIDON ASIAKKAAKSI TULON PERUSTEET JA PALVELUJEN SISÄLTÖ

1.3.2020 -

Perusturvalautakunta 19.2.2020
pöytäkirjan liite nro 4 § 25

Sisällys

Yleistä	3
Ennaltaehkäisevät terveystarkastukset	3
Palveluohjaus ja kartoitus.....	4
Palvelutarpeen arvioinnissa käytettävät mittarit	5
Kotona asumista tukevat työmuodot	6
Henkilöstö	6
Palvelujen kohderyhmä.....	6
Hoito- ja palvelusuunnitelma	7
Palvelupäätös ja maksupäätös.....	8
Kotihoidon palvelujen lopettaminen.....	8
Palveluista perittävät maksut	9
Tilapäinen kotihoito	9
Tilapäistä kotihoitoa ei myönnetä	9
Säännöllinen kotihoito.....	9
Kotihoidon palveluja ei myönnetä, jos.....	10
Palvelujen sisältö	10
Tehtäväkokonaisuudet.....	11
Tuen tarve hygieniassa	11
Tuen tarve ravitsemuksessa	11
Tuen tarve toimintakyvyn ylläpitämisessä ja edistämässä	12
Tuen tarve kodin hoitamisessa.....	12
Tuen tarve vaatehuollossa	13
Tuen tarve kodin ulkopuolisessa asiointissa	13
Saattaja-apu.....	14
Sairaanhoidolliset tehtävät	14
Sosiaalinen kanssakäyminen	15
Muut tehtävät	15

Yleistä

Joutsan kunnan kotihoidon toiminta perustuu lakiin sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista (812/2000), sosiaalihuoltolakiin (1301/2014) ja sosiaalihuoltoasetuksen (607/1983) kansanterveyslakiin (kansanterveyslaki 66/72), terveydenhuoltolakiin, (1326/2010) lakiin ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista (ns.vanhuspalvelulaki 980/2012) ja Sosiaali- ja terveysministeriön ja Suomen Kuntaliiton antaman laatusuosituksen hyvän ikääntymisen turvaamiseksi ja palveluiden parantamiseksi 2017 - 2019 (STM 2017:6). Toimintaa ohjaavat myös kuntastrategia ja talousarvio. Kotihoito sisältää kotisairaanhoidon ja kotipalvelun.

Kotihoidon tarkoituksena on tukea kotihoidon asiakkaan hyvinvointia, terveyttä, toimintakykyä ja itsenäistä suoriutumista sekä vahvistaa asiakkaan mahdollisuutta vaikuttaa hänelle järjestettävien palvelujen sisältöön ja toteuttamistapaan. Kotihoidon tehtävänä on neuvonnalla ja palveluohjauksella sekä toimintakykyä ylläpitävällä ja kuntoutumista edistävällä toiminnalla turvata omassa kodissaan asuvien asiakkaiden tarvitsemat hoiva-, huolenpito- ja sairaanhoitopalvelut. Kotihoidon toiminnan lähtökohtana on asiakkaan kunnioittaminen, asiakkaan oikeus päättää omista asioistaan, asiakkaan ja läheisten osallisuus sekä palvelujen oikea-aikaisuus ja turvallisuus sekä kuntoutumisen edistäminen ja toimintakyvyn parantaminen. Kotihoidon palveluita tuotetaan kunnan omana toimintana ja palvelusetelillä.

Ennaltaehkäisevät terveystarkastukset

75-vuotiaat kuntalaiset kutsutaan terveystarkastukseen.

80-vuotiaille kuntalaisille tarjotaan hyvinvointia edistävä kotikäynti.

Terveystarkastuksissa annetaan tietoa kunnassa olevista palveluista ja ikäihmisille kuuluvista etuuksista sekä kerrotaan toimintakykyyn ja hyvinvointiin liittyvistä asioista, kuten ravitsemuksesta, liikunnasta, tapaturmien ehkäisystä, kodin turvallisuudesta, muistiin vaikuttavista asioista ja lääkehoidon järjestämisestä.

Palveluohjaus ja kartoitus

Jos iäkkään henkilön hyvinvoinnista tai itsenäisestä pärjäämisestä herää huoli, ikääntyneillä henkilöillä on lakisääteinen oikeus palvelutarpeen arviointiin. Palvelutarpeen selvitys aloitetaan viipymättä, kun iäkäs henkilö, hänen läheisensä tai viranomaiset ottavat yhteyttä. Huoli-ilmoituksen voi tehdä kuka tahansa, jolle on herännyt huoli iäkkään henkilön pärjäämisestä. Ei-kiireellisissä tilanteissa palvelutarve arvioidaan viimeistään seitsemäntenä arkipäivänä yhteydenotosta. Palveluohjaus voidaan toteuttaa kotikäyntinä, toimistolla tapaamisena, puhelinneuvontana, sairaalaosastolla tai muissa palveluyksiköissä yhdessä omaisten tai läheisten kanssa. Ikääntyneen henkilön palvelujen lähtökohtana on aina tukea hänen omia voimavarojaan. Palvelutarpeen arvioinnin tavoitteena on tunnistaa asiakkaan yksilölliset tarpeet, toiveet ja tavoitteet kokonaisvaltaisesti sekä järjestää asiakkaalle hänen tarvitsemansa palvelut ja tuki käytettävissä olevien palvelujen avulla.

Palvelutarpeen kartoituksesta otetaan yhteyttä kotihoidon esimieheen tai kotihoidon vastaavaan sairaanhoitajaan/kotiutushoitajaan. Palvelutarpeen kartoitukset ohjataan pääsääntöisesti palveluohjaajalle.

Yhteydenotto voi tulla jostain terveydenhuollon toimintayksiköstä asiakkaan kotiuttamistilanteessa. Asiakkaan kotiutuminen sairaalasta kotihoitoon edellyttää usein uusissa asiakassuhteissa hoitoneuvottelun järjestämistä jo ennen kotiutumista. Kotihoidon palvelujen määrittämiseksi tehdään uusille asiakkaille avuntarvetta kartoittava kotikäynti.

Palvelutarpeen kartoituksessa arvioidaan asiakkaan kokonaistilanne ja toimintakyky monipuolisesti ja sovittuja arviointimenetelmiä käyttäen. Toimintakykyä arvioitaessa selvitetään, miltä osin asiakas pystyy suoriutumaan tavanomaisista arkitoiminnoista asuin- ja toimintaympäristössään turvallisesti, ja missä asioissa hän tarvitsee tukea ja apua. Arvioinnissa huomioidaan iäkkään henkilön fyysinen, kognitiivinen, psyykinen ja sosiaalinen toimintakyky sekä ympäristön esteettömyys ja lähipalvelujen saatavuus. (Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta ja iäkkäiden sosiaali- ja terveystalvveluista, 980/2012).

Palvelutarpeen arviointia tehtäessä asiakkaalle selvitetään erilaiset vaihtoehdot palvelujen toteuttamisessa sekä niiden vaikutukset. Selvitys annetaan niin, että asiakas ymmärtää palvelujen sisällön ja merkityksen. Arviointia tehtäessä on kunnioitettava asiakkaan itsemääräämisoikeutta ja otettava huomioon hänen toiveensa, mielipiteensä ja yksilölliset tarpeensa (Sosiaalihuoltolaki 1301/2014). Neuvonta ja palveluohjaus sekä palvelutarpeen arviointi ovat maksuttomia.

Palvelutarpeen arvioinnissa käytettävät mittarit

Kotihoidon palvelutarpeen arvioinnissa käytetään erilaisia mittareita, joilla selvitetään asiakkaan tuen tarvetta viitteellisenä arvona. Arvioinnissa tulee huomioida asiakkaan yksilöllinen kokonaistilanne. Mittareiden avulla mahdollistetaan asiakkaan tasa-arvoinen ja oikeudenmukainen kohtelu palveluja myönnettäessä.

Toimintakyvyn arvioinnissa käytetään mm. seuraavia mittareita:

RaVa-mittari on toimintakyvyn ja avuntarpeen mittari, jolla arvioidaan mm. aistitoimintoja, liikkumista, syömistä, pukeutumista ja hygienian hoitoa. Indeksiarvon vaihteluväli on 1,29 – 4,02. Mitä suurempi on RaVa-indeksi-arvo, sitä suurempi on asiakkaan hoidon ja avun tarve. Kotihoidon piiriin ohjautuvan asiakkaan RaVa-indeksi-arvo on yleensä 1,7.

Tuen tarpeen asiakaskortti on arviointiväline, joka mittaa vanhusten kotiin annettavien hoivapalveluiden palvelukokonaisuutta, omien voimavarojen ja ulkopuolisen tuen arvioinnissa. Asiakaskortti muodostaa yhdessä RAVA-toimintakykymittarin kanssa kokonaisuuden, jolla voidaan arvioida, kuinka toimintakykyinen asiakas on ja millaisia palveluita hän tarvitsee. Kotihoidon piiriin ohjautuvan asiakkaan tuen tarpeen asiakaskortin viitteellinen alaraja on 150 pistettä.

MMSE – mittaria käytetään arvioitaessa orientaatiota, mieleen painamista ja mieleen palauttamista, tarkkaavaisuutta, keskittymiskykyä ja laskutaitoa. Viitteellisenä arvona kotihoidon palveluille on 17–20/30 pistettä.

GDS-15 on masennuksen arviointimittari, yli kuuden (6/15) pisteen tulokset antavat aiheen masennuksen epäilyyn.

Lyhyt fyysisen suorituskyvyn testistö (SPPB) arvioi asiakkaan tasapainoa pystyasennossa, kykyä liikkua paikasta toiseen 4m kävelytestillä ja alaraajojen lihasvoimaa viisi kertaa tuolilta ylösnousulla. Summapisteen ollessa alle 10, henkilön alaraajojen suorituskyky on jo alkanut heikentyä ja siihen on syytä kiinnittää huomiota. Testistön yhteispistemäärä on maksimissaan 12 pistettä.

Myös asiakkaan ja hänen omaisensa oma arvio toimintakyvystä otetaan huomioon palveluntarvetta arvioitaessa.

Kotiin annettavan palvelun kustannusten ei tulisi ylittää laitoshoidon, tehostetun palveluasumisen tai yksityisen palveluntuottajan antaman palvelun kustannuksia. Mikäli asiakkaan toimintakyky

alentuu pitkäaikaisesti tai pysyvästi siinä määrin, ettei kotihoidon käynnein enää voida taata asiakkaan turvallista selviytymistä, tulee arvioitavaksi tehostetun palveluasumisen tarve.

Kotona asumista tukevat työmuodot

Kotona asumista tukevat palvelut ovat ennaltaehkäisevää ja terveyttä edistävää toimintaa sisältäen neuvontaa ja palveluohjausta. Tukipalveluja ovat ateriapalvelu, turvapalvelu, sosiaalihuoltolain mukainen kuljetuspalvelu sekä sotainvalidien ja veteraanien palvelut. Seniorikeskuksen päivätöinnillä tuetaan asiakkaan henkistä ja sosiaalista vireyttä ja omaishoitajan jaksamista sekä täydennetään kotihoidon antamia palveluja.

Kotihoidon kuntouttavan arviointijakson aikana arvioidaan moniammatillisena yhteistyönä asiakkaan toimintakykyä ja kuntoutumismahdollisuuksia. Toimintakyvyn palauttaminen tai parantaminen fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen kuntoutuksen keinoin on ensisijaista. Kuntoutuksen tavoitteena on palvelutarpeen vähentäminen, asiakkaan itsenäinen pärjääminen tai palvelutarpeen päättyminen kokonaan.

Tilapäinen kotihoito on lyhytaikaista (enintään 4 viikkoa kestävä) hoitoa ja toimintaa, jolla tuetaan asiakkaan toimintakykyä ja hyvinvointia esim. akuutin sairauden, vamman tai muun lyhytkestoisen syyn vuoksi.

Säännöllinen kotihoito on asiakkaan tarpeiden mukaista toimintakykyä parantavaa tai ylläpitävää sekä kuntoutumista tukevaa hoito-, voimavara- ja palvelusuunnitelman mukaista hoitoa.

Henkilöstö

Kotihoidon toiminta on luottamuksellista ja henkilöstöä sitoo vaitiolovelvollisuus. Kotihoidon henkilöstöön koostuu sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisista, jotka työskentelevät moniammatillisessa yhteistyössä muiden sosiaali- ja terveydenhuollon asiantuntijoiden kanssa.

Palvelujen kohderyhmä

Valtakunnallinen tavoite on, että kotihoidon palvelut kohdentuvat erityisesti yli 75-vuotiaille ja ennakoivat palvelut yli 65-vuotiaille.

Kotihoidon palvelut on tarkoitettu:

- pääsääntöisesti iäkkäille henkilöille, jotka eivät selviydy itsenäisesti, omaisen tai muun läheisen tuen turvin päivittäisistä toiminnoista
- veteraaneille ja sotainvalideille (haitta-aste on yli 10 %)
- vammaisille, joiden kotona selviytymistä tuetaan yhdessä kotihoidon ja vammaispalveluiden kanssa
- tarvittaessa myös muille asiakkaille palvelutarpeen mukaisesti.

Kotihoidon palveluja myönnettäessä voidaan käyttää harkintaa. Omaishoidon tukea saavia omaishoitajia tuetaan mm. ottamalla omaishoidettavan verikokeet kotona, mikäli omaishoidettavan toimintakyky on alentunut niin, että laboratorioissa käynti tuottaa ylitsepääsemättömiä vaikeuksia.

Kotihoidon toiminnan tavoitteena on asiakkaan tarpeiden mukainen hoito käytössä olevilla kotihoidon resursseilla. Asuinpaikan sijainti voi vaikuttaa palvelujen järjestämistapaan. Palveluja arvioidessa huomioidaan myös mahdollisuus käyttää yksityisiä palveluntuottajia sekä lähipiirin osallistumismahdollisuudet.

Hoito- ja palvelusuunnitelma

Asiakkaalle laaditaan yksilöllinen hoito- ja palvelusuunnitelma, jos palvelu tarpeen arvioinnissa varmistuu, että asiakas tarvitsee kunnan järjestämää säännöllistä kotihoitoa tai tukipalvelua. Hoito- ja palvelusuunnitelman laadintaan osallistuvat kotihoidon ammattihenkilöstön lisäksi asiakas ja hänen omaisensa tai läheisensä sekä tarvittaessa asiakkaan hoitoon osallistuvat muut tahot. Hoito- ja palvelusuunnitelmaan kirjataan sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen kokonaisuus, joka tukee asiakkaan toimintakykyä, terveyttä, hyvinvointia ja itsenäistä suoriutumista sekä turvaa asiakkaan hyvän hoidon. Samoin kirjataan hoidon tavoitteet, auttamismenetelmät, hoidon arviointikeinot, toimintakyvyn ylläpitämiseen tähtäävä toiminta (esim. liikkuminen, osallisuus ja virikkeellisyys) sekä asiakkaan käyttämät muut palvelut sekä omat toiveet ja mielipiteet.

Hoito- ja palvelusuunnitelmaa tarkistetaan puolivuositain ja aina tarvittaessa asiakkaan tilanteen muuttuessa. Hoito- ja palvelusuunnitelman laadinta ja säännöllinen tarkistaminen mahdollistavat asiakkaalle oikea-aikaiset ja oikein kohdennetut palvelut. Asiakkaan saamaa palvelua voidaan vähentää tai lisätä avun tarpeen muuttuessa.

Palvelupäätös ja maksupäätös

Kotihoitoa haetaan kirjallisesti. Kotihoidon esimies tekee päätöksen kotihoidon asiakkuuden aloittamisesta palvelutarpeen kartoituksen, palveluohjauksen sekä kriteereiden täyttymisen perusteella. Asiakkaan tarvitsemista palveluista tehdään määräaikainen tai toistaiseksi voimassa oleva palvelupäätös ja maksupäätös. Uusilla asiakkailla on pääsääntöisesti 4-6 viikon arviointijakso, jonka aikana arvioidaan säännöllisten palvelujen tarvetta. Maksupäätöstä tarkistetaan ja muutetaan hoito- ja palvelusuunnitelman mukaisesti. Kotihoidon kielteinen päätös tehdään kirjallisena. Jos asiakkaan kotihoidon palvelujen tarve muuttuu eikä asiakas enää tarvitse kotihoidon palveluja, palvelujen lopettamisesta tehdään kirjallinen päätös.

Kotihoidon palvelujen lopettaminen

Kotiin annettavissa palveluissa työnantaja huolehtii henkilöstönsä työturvallisuudesta (Työturvallisuuslaki). Mahdolliset tiedossa olevat uhkat ja riskitekijät kirjataan palvelutarpeen arvioinnissa ja kotihoidon palveluita myönnettäessä asiakkaan palvelusuunnitelmaan.

Kotihoidon palvelut voidaan lopettaa seuraavissa tilanteissa:

- asiakkaan terveydentilassa ja kuntoutumisessa tapahtuu muutos parempaan ja asiakas ei tarvitse enää kotihoidon palveluja
- asiakas kieltäytyy palveluista ymmärtäen oman tilanteensa. Näitä tilanteita seurataan HaiPro-ilmoitusten kautta.
- asiakas tai hänen läheisensä käyttäytyy palvelukäyntien aikana uhkaavasti, hänellä on jatkuvaa päihteiden käyttöä tai hänellä on kotieläimiin tai kodin olosuhteisiin liittyviä riskitekijöitä, jotka uhkaavat henkilökuntaa. Näitä tilanteita seurataan HaiPro-ilmoitusten kautta.
- asiakas ei sitoudu hoito- ja palvelusuunnitelmassa sovittuihin palveluihin. Näitä tilanteita seurataan HaiPro-ilmoitusten kautta.
- kotihoidon toteuttaminen arvioidaan hoitavalle henkilökunnalle hallitsemattomaksi työturvallisuuhkaksi ja asiakas ei suostu tai kykene muuttamaan hoito-olosuhteita. Tässä tilanteessa asiakas voidaan ohjata hänen tarpeitaan vastaavien muiden palvelujen piiriin (esim. mielenterveys- ja päihdepalvelut). Tästä tilanteesta tehdään HaiPro-ilmoitus.

- asiakas tupakoi toistuvasti kotihoidon käyntien aikana, vaikka asiakasta on ohjattu pidättymään siitä hoitajan läsnä ollessa. Näitä tilanteita seurataan HaiPro-ilmoitusten kautta.

Palveluista perittävät maksut

Kotihoidon palveluista peritään asiakasmaksu, joka määräytyy asiakasmaksulain (734/1992) ja -asetuksen (912 /1992) sekä Joutsan perusturvalautakunnan vahvistamien asiakasmaksujen mukaan (15.1.2020 § 9 liite nro 5).

Säännöllinen kotihoito on tulosidonnainen palvelu, joka vaatii tulotietojen selvittämisen. Kotihoidon maksuissa voidaan käyttää harkintaa huomioiden asiakkaan kokonaistilanne.

Käynti- tai määräperusteisia asiakasmaksuja ovat tilapäinen kotihoito, kotisairaanhoidon kertaikäynti, lääkärin kotikäynti, fysioterapeutin kotikäynti, ateriapalvelu, turvakäynti, vaatehuolto ja seniorikeskuskäynnit.

Tilapäinen kotihoito

Tilapäisen avun piiriin otetaan henkilö, jolla on satunnainen avuntarve, esim. uuden lääkehoidon aloitus (insuliini), kaihileikkauksen jälkihoito (silmätipat) tms. ja hän tarvitsee tukea hoitonsa toteuttamiseen. Tilapäinen kotihoidon asiakkuus voi olla enintään neljä (4) viikkoa. Mikäli asiakkuus jatkuu pitempään, se muuttuu säännölliseksi kotihoidon asiakkuudeksi arviointijakson kautta.

Tilapäistä kotihoitoa ei myönnetä

- vain verikokeiden ottamiseen (mm. INR-kokeet)
- vain lääkeinjektioiden ja rokotusten antamiseen
- vain lyhytaikaisiin haavahoitoihin
- vain yksittäisiin sairaanhoidollisiin toimenpiteisiin (ompeleen poisto, korvahuuhtelut)
- kodinhoidollisiin asioihin

Näitä apuja tarvitsevat henkilöt ohjataan käyttämään avoterveydenhuollon palveluja tai yksityisten palveluntuottajien tarjoamia palveluita.

Säännöllinen kotihoito

Säännöllisen kotihoidon piiriin otetaan henkilö, joka tarvitsee tukea kotona selviytymiseen esim. alentuneen toimintakyvyn vuoksi. Avuntarve on useita kertoja päivässä tai viikossa toistuvaa. Asiakas kokee turvattomuutta ja pelkoa, minkä vuoksi asiakkaan hoito- ja huolenpito vaatii am-

mattihenkilöstön osaamista. Säännöllinen kotihoito toteutetaan yhdessä laaditun hoito- ja palvelusuunnitelman mukaisesti. Hoito- ja palvelusuunnitelma tarkistetaan säännöllisesti ja aina tilanteen muuttuessa. Kotihoidon käyntejä voidaan lisätä tai vähentää asiakkaan toimintakyvyn mukaan.

Harkinnan mukaan säännöllistä kotihoitoa voidaan antaa kerran viikossa tai harvemmin seuraavanlaisissa tilanteissa:

- asiakas ei selviydy itsenäisesti lääkehoidosta ja terveydentilan seurannasta, minkä vuoksi lääkeshoidon toteuttaminen vaarantuu ilman ammattihenkilön apua
- asiakkaan pääasiallisesta hoidosta vastaa omaishoitaja ja kotihoitoa tarvitaan omaishoidon tueksi.

Kotihoidon palveluja ei myönnetä, jos

- asiakas tarvitsee vain siivous- tai asiointiapua, vaatehuoltoa, verinäytteiden ottoa, ompeluiden poistoa tai viikoittaista pesuapua tai asiakas pystyy käyttämään terveydenhuollon avopalveluja
- asiakkaan muisti on normaali tai vain lievästi alentunut
- tuen tarpeen asiakaskortin viitteellinen arvo jää alle 150
- RAVA- indeksin viitteellinen arvo jää alle 1.70

Jos kotihoidon palveluiden myöntämisperusteet eivät täyty, asiakas ohjataan muiden palvelujen piiriin.

Palvelujen sisältö

Kotihoidon toimintaperiaatteena on antaa hyvää ja turvallista hoivaa ja hoitoa kotihoidon kriteerit täyttävälle asiakkaalle. Asiakasta tuetaan ja kannustetaan omaan hoitoonsa siten, että asiakas luottaa pärjäämiseensä kotona. Käynnit toteutetaan ammattihenkilön kotikäynteinä hoito- ja palvelusuunnitelman mukaisesti, kuitenkin niin, että asiakkaan äkilliseen tai tilapäiseen terveydentilan tai toimintakyvyn muutokseen reagoidaan siten, että asiakkaan turvallisuus ja pärjääminen on turvattu muuttuneessa tilanteessa. Omaisia kannustetaan ja tuetaan yhteistyöhön.

Yöaikaan hoidetaan asiakkaita, joiden hoidolliset tarpeet ja turvallisuuden tarve sitä edellyttävät. Yökäyntien määrää ja tarpeellisuutta arvioidaan säännöllisesti. Kotihoidon yöapua voidaan antaa tilapäisesti esim. sairaalasta kotiutumisen yhteydessä tai kotona asumisen onnistumisen turvaamiseksi. Yöhoidon järjestämisessä ja asiakkaan turvallisuuden varmistamisessa hyödynnetään lisäksi

erilaisia teknologisia ratkaisuja esim. turvapuhelinta, kulunvalvontaa ja toiminnanohjausjärjestelmää.

Läheisten ja omaisten toivotaan ilmoittavan etukäteen kotihoidon henkilöstölle, jos he ovat asiakkaan luona iltaisin, viikonloppuisin tai juhlapyhinä. Tällöin voidaan sopia asiakaskäynnit toisin esim. ruuanlämmityskäynnit.

Kotihoidon kirjaukset tehdään Effica–potilastietojärjestelmään. Mikäli asiakas ei ole hoitomyönteinen, asiakkaan ja omaisten kanssa pidetään hoitoneuvottelu, jossa pyritään pääsemään hyvään lopputulokseen. Jos hoitoneuvottelu ei tuota tulosta, jatkohoidosta neuvotellaan kotihoidon lääkärin kanssa ja palveluohjaustyöryhmässä.

Tehtäväkokonaisuudet

Tuen tarve hygieniassa

Kotihoidon käynneillä turvataan asiakkaan riittävän hygienian toteutuminen. Henkilökohtaiseen hygienian hoitoon sisältyy asiakkaan voimavaroista ja toimintakyvystä riippuen seuraavat hoidon osa-alueet ja niissä avustaminen:

- päivittäisen hygienian hoito (pikku pesut, hampaiden pesu, kynsien leikkaus, parran ajo, ihon kunnon tarkistus, wc-käynnit jne.)
- suihku ja hiusten pesu kerran viikossa. Jos asiakkaalla ei ole peseytymismahdollisuutta kotona, peseytyminen järjestetään kylvetyspalveluna esim. seniorikeskuksessa tai Palvelukeskus Huu-
ponhovissa.

Tuen tarve ravitsemuksessa

Ravitsemuksen hoitoon sisältyy asiakkaan voimavaroista ja toimintakyvystä riippuen seuraavat hoidon osa-alueet ja niissä avustaminen:

- asiakkaan ravitsemuksen kokonaisvaltainen arviointi ja tarvittaessa päivittäisessä ravitsemuksessa avustaminen (esim. aamu-, väli- ja iltapalan valmistaminen asiakkaan kanssa sekä valmiiden aterioiden lämmittäminen, jos asiakas ei itse pysty huolehtimaan aterioiden valmistamisesta)
- ruokailutilanteen järjestäminen ruokahalua tukevaksi
- kauppatilauksen laatiminen asiakkaan kanssa yhdessä enintään kerran viikossa, jos asiakkaan voimavarat eivät riitä elintarvikkeiden tilaamiseen tai kaupassa käynnistä huolehtimiseen

- ohjaus terveellisestä ja monipuolisesta ruokavaliosta sekä erityisruokavalioiden noudattamisesta
- asiakkaan riittävän energian ja nesteen saannin huomioiminen sekä ruokailun seuranta
- painon seuranta kahden viikon välein sekä muuten tarvittaessa asiakkaan tilanteen mukaan
- ravitsemustilan arviointi MNA-mittarilla tarvittaessa

Tuen tarve toimintakyvyn ylläpitämisessä ja edistämisessä

Asiakasta tuetaan toimintakyvyn ylläpitämisessä. Mikäli asiakkaan toimintakyky heikkenee, aloitetaan asiakkaalle kotikuntoutusjakso, jonka pohjalta laaditaan asiakkaan toimintakyvyn tukemisen suunnitelma hoito- ja palvelusuunnitelman yhteyteen. Suunnitelmaan kirjataan asiakkaan omat tavoitteet ja toiveet, sekä konkreettiset keinot näiden tavoitteiden saavuttamiseksi. Keinoja ovat mm. yksilöllinen harjoittelu, ohjaus lähialueen avoimeen toimintaan (esim. liikuntaryhmät), kotihoidon toteuttama palvelusuunnitelman mukainen toiminta, vapaaehtoinen tuki, ohjaus yksityisiin palveluihin jne. Myös asiakkaan omat voimavarat ja vahvuudet kirjataan suunnitelmaan.

- kotikuntoutuksessa asiakasta kannustetaan ja ohjataan liikkumisen, lihaskunnon ja tasapainon ylläpitämisessä ja parantamisessa
- opastetaan istumasta seisomaan nousemisen tekniikassa
- selvitetään yksilöllistä apuvälineiden tarvetta ja otetaan tarvittaessa yhteyttä kotihoidon fysioterapeuttiin
- arvioidaan kuntoutuksen tarvetta ja kuntoutumispotentiaalia jatkuvasti
- kiinnitetään kotiturvallisuudessa huomiota kaatumisvaaraa aiheuttaviin tekijöihin (kynnykset, matot, johdot, liiallinen lääkitys, nesteytys, ravinnon saanti)
- järjestetään ulkoiluapu ensisijaisesti omaisten, lähipiirin tai vapaaehtoistyön turvin. Kotihoidon henkilöstö voi avustaa ulkoilussa arkipäivisin asiakaskohtaisen suunnitelman mukaan. Ulkoilua toteutettaessa otetaan huomioon olosuhteet ja turvallisuustekijät.

Tuen tarve kodin hoitamisessa

Kotihoito ohjaa hankkimaan apua siivoukseen tarvittaessa. Kotihoidon ja asiakkaan läheisten osallistumisesta kodinhoidollisiin tehtäviin sovitaan hoito- ja palvelusuunnitelmassa. Kodinhoidolliset tehtävät tehdään yhdessä asiakkaan kanssa huomioiden asiakkaan toimintakyvyn edistäminen ja ylläpitäminen sekä asiakkaan voimavarat. Kotihoidon tehtäviin ei kuulu viikkosiivous, vierailijoiden

jälkien siivoaminen eikä lemmikkieläinten hoito. Mikäli käynnit tehdään päivittäin, kotihoito huolehtii käynneillä seuraavista asioista, jos asiakkaan omat voimavarat eivät riitä:

- astioiden tiskaaminen
- keittiön pöydän ja tasojen siistiminen
- irtoroskien ja tahrojen poistaminen lattialta, roskapussin vieminen
- jääkaapin siistiminen, vanhojen ruokien hävittäminen
- mikroaaltouunin siisteydestä huolehtiminen
- vuodevaatteiden vaihtaminen tarvittaessa
- wc:n siistiminen

Tuen tarve vaatehuollossa

Kotihoito varmistaa, että asiakkaan vaatehuolto on järjestetty riittävällä tavalla. Asiakas sopii vaatehuollosta ensisijaisesti läheistensä tai yksityisen palveluntuottajan kanssa. Silitys, mankelointi, vaatteiden käsinpesu tai esim. mattojen ja verhojen pesu eivät kuulu kotihoidon tehtäviin.

Käyttövaatteet voidaan laittaa asiakkaan omaan tai taloyhtiön pesukoneeseen asiakkaan kanssa yhdessä ja asiakkaan vastuulla palvelusuunnitelmassa olevien suunniteltujen käyntien yhteydessä. Erityisesti huolehditaan eritepyykin pikaisesta käsittelystä. Erittäin painavista syistä asiakkaan pyykki voidaan tuoda kunnan toimipisteeseen pestäväksi, mistä peritään erillinen maksu.

Tuen tarve kodin ulkopuolisessa asiointissa

Kotihoito seuraa asiakkaan kodin ulkopuolisen asiointin toteutumista ja ohjaa tarvittaessa hankkimaan apua asioiden hoitoon.

Kauppa-asiat: Elintarvikkeiden hankinta hoidetaan ensisijaisesti kaupan tai läheisten toimesta. Kauppa-asiointissa voi auttaa tarvittaessa myös yksityinen palveluntuottaja tai kauppapalvelu. Kotihoito toimittaa tarvittaessa kauppalistan kauppaan, joka toimittaa ostokset kotiin. Tilin voi avata Joutsan K-Supermarkettiin ja S-Markettiin. Tiliä avatessa tulee asiakkaan ja hänen läheisensä olla samanaikaisesti paikalla. K-Marketin palveluun sisältyy ostosten kotiinkuljetus.

Raha-asiat: Kotihoidon henkilöstö ei hoida asiakkaan raha-asioita, ei käsittele käteistä rahaa eikä käytä asiakkaan pankkikorttia. Pankki- ja raha-asioiden hoito järjestetään omaisten tai lähipiirin turvin. Tarvittaessa asiakkaalle haetaan edunvalvoja taloudellisia asioita hoitamaan.

Lääkkeiden jakaminen: Asiakkaan lääkehoidon toteuttamisesta sovitaan hoito- ja palvelusuunnitelmassa. Säännöllisen kotihoidon asiakkaat kuuluvat pääsääntöisesti koneellisen annosjakelun

piiriin. Lääkkeet toimitetaan kotihoidon toimesta asiakkaan kotiin. Asiakas maksaa itse lääkkeensä ja annosjakelupalkkion maksaa palveluntuottaja. Apteekki huolehtii annosjakeluasiakkaille reseptien uusimisen ja lääkkeiden yhteensopivuuden tarkistamisen.

Asiakkaan kuukausittaiseen palveluaikaan lisätään lääkehoidosta kertyvää aikaa 3 tuntia kuukaudessa. Palveluaika sisältää annosjakelulääkkeiden tilaamisen niiden viemisen asiakkaalle, reseptien uusintapyynnöt, verikokeiden ottamiset ja terveydentilan seurannan sekä lääkärikonsultaatiot. Tämän lisäksi kotihoito hakee apteekista lääkkeitä, jotka eivät sisälly annosjakelulääkkeisiin. Kotihoito huolehtii myös asiakkaan influenssarokotuksista.

Saattaja-apu

Saattaja-apu järjestetään ensisijaisesti omaisten, lähipiirin tai vapaaehtoistyön turvin. Kotihoito avustaa tarvittaessa vapaaehtoisen saattajan tilaamisessa.

Mikäli asiakkaalla ei ole omaisia, läheisiä tai muuta tahoa, joka voisi käydä hänen kanssaan vaateostoksilla, voi kotihoidon työntekijä auttaa asiakasta vaatehankinnoissa (toimintakykyä edistävä työote). Kotihoidon henkilöstö ei kuljeta asiakkaita omilla autoillaan. Asiakkaan kanssa asioitaessa käytetään taksia, jonka asiakas maksaa.

Sairaanhoidolliset tehtävät

Kokonaisvaltainen säännöllinen kotihoito sisältää myös sairaanhoidollisia tehtäviä ja ohjausta sekä voinnin seurantaa. Asiakkaan hoito toteutetaan lääkärin antamien määräysten mukaisesti.

Kotihoidon lääkehoitosuunnitelmassa on työntekijöille määritelty koulutukseen perustuvat vastuut ja luvat lääkehoidon toteuttamisesta. Sairaanhoidollisia tehtäviä ovat esimerkiksi:

- lääkehoito (toteuttaminen ja seuranta), kuurilääkkeet, injektiot
- haavahoito, avannehoito
- katetrointi / kestopatetit / cystofixin hoito
- kivunhoito, terveydentilan seuranta ja arviointi sekä toteutetun hoidon vaikutusten seuranta
- muistisairauksien alkututkimukset
- suoniverinäytteen otto ja informointi näytteiden tuloksista sekä tulosten vieminen lääkärin kierrolle
- INR-määritykset

Sosiaalinen kanssakäyminen

Kotihoidon työntekijät edesauttavat asiakkaan yhteydenpitoa omaisiin ja ystäviin sekä ohjaavat ja kannustavat asiakasta osallistumaan seniorikeskuksen toimintaan ja erilaisiin tapahtumiin.

Muut tehtävät

- Asiakkaan postit haetaan laatikosta, jos hänen omat voimavarat, eivät siihen riitä. Postin avaamisesta sovitaan asiakkaan kanssa ja kirjataan asia palvelusuunnitelmaan.
- Lumet luodaan rappusilta ja kulkuväylältä siltä osin kuin se on välttämätöntä liikkumisen kannalta.
- Huolehditaan, että palovaroitin, häkävaroitin, turvapuhelin ja muut mahdolliset turvalaitteet ovat toimintakunnossa testaamalla laitteet vähintään kerran kuukaudessa, jos asiakas tai omainen ei sitä tee. Tämä kirjataan palvelusuunnitelmaan.
- Avustetaan ja opastetaan kotona asumista turvaavien apuvälineiden ja hoitotarvikkeiden hankinnassa ja käytössä. Tarvittaessa tehdään yhteistyötä kotihoidon fysioterapeutin kanssa.
- Ohjataan mahdollisten asunnonmuutostöiden selvittämiseen.
- Opastetaan ja avustetaan etuuskien anomisessa (esim. hoitotuki, asumistuki).